

SA'DULLA MATYAKUPOV

SHE'RIYATDA
DIALOG YARATISH
MAHORATI

ISBN 978-9943-25-215-8

9 789943 252158

SA'DULLA MATYAKUPOV

SHE'RIYATDA DIALOG YARATISH MAHORATI

Toshkent
"Muharrir" nashriyoti
2013

UO'K: 811.512.133(075)

KBK 81.20'zb-1

M-39

Matyakupov, Sa'dulla

She'riyatda dialog yaratish mahorati / S. Matyakupov / mas'ul muharrir I.Qurbonov. – Toshkent: «Muharrir nashriyoti», 2013. 56 b.

ISBN-978-9943-25-215-8

Mazkur o'quv qo'llanmada she'riyatda dialog qo'llash va unda ritorik munosabat hosil qilish usullari, muloqot shakllari vazifadoshligi, badiiy nutq tadriji, falsafiy-psixologik talqin, shuningdek, ifoda yo'sinida ijodkor mahorati hamda ijodiy o'ziga xoslik masalalari atroflicha tahlil qilinadi.

Qo'llanma oliy ta'lim muassasalari o'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi hamda magistratura mutaxassisligi talabalari, shuningdek, lirika nazariyasi va ijodiy faoliyat ixlosmandlari kabi keng kitobxonlar ommasiga mo'ljallangan.

UO'K: 811.512.133(075)

KBK 81.20'zb-1

Mas'ul muharrir:
f.f.n., dots. I.QURBONBOEV

Taqrizchilar:
f.f.d., prof. K.QURAMBOEV,

f.f.n., dots. F.SALAEV

© S.Matyakupov.

© «Muharrir» nashriyoti,
Toshkent, 2013

ISBN-978-9943-25-215-8

KIRISH

Insonni ma'naviy barkamol, vatanparvarlik va umuminsoniylik ruhida tarbiyalashda badiiy adabiyotning roli beqiyosdir. Zero, ma'naviyat va ma'rifat, insonparvarlik, istiqlol va erkinlik hamda iqtisod tushunchalari bir-biri bilan chambarchas bog'liq. Shu ma'noda, butun bashariyatga xos qadriyatlarni ulug'lagan, inson taqdiri va uning orzu-istaklarini tarannum etib kelayotgan badiiy adabiyot faqat ma'naviyat uchungina emas, balki hayotning barcha jabhalari uchun ham xizmat qiladi. Chunki har bir asarda ifodalangan maqsad va g'oya, albatta, o'quvchiga muayyan bir ma'noda o'z ta'sirini o'tkazadi, asar mazmunidan o'ziga tegishli xulosa chiqarishga chorlaydi. Zero, har qanday badiiy asarda, xususan, she'riyatda ham ma'lum bir hayotiy haqiqat o'z aksini topadi.

Lirikada ijodkor ichki olamining namoyon bo'lishini uning ifoda uslubidagi o'ziga xoslik vujudga keltiradi. Shu ma'noda ijodkorning ichki hissiyot boshqaruvi va tashqi muhit bilan o'zaro muloqoti badiiy idrok imkoniyatlarini shakllantiradi. Mazkur jarayon voqelikka nisbatan munosabatli nutq sifatida (men, sen, o'zga) aks etadi. To'g'rirog'i, aniqlik va mavhumlik aro mutanosiblashgan tasvir hamda tasavvur uyg'unligini hosil qiladi. Badiiy idrok etish jarayoni esa bilvosita ritorik shakl va vositalarning o'zaro aloqasiga tayanadi. Mavjud poetik o'lcham badiiy talqin davomida tipologiya va mantiq ichki uyg'unligini yuzaga keltirishini inobatga olsak, nazmda ifoda yo'sini imkoniyati cheklanganligi ayonlashadi. Vaholanki, she'riyat hamisha inson ruhiyatini tahlil etishga xizmat qiladi. O'z navbatida, ma'lum bir tushuncha muayyan ma'no ifodalashida muallif hayotiy konsepsiyasini dialog tarzida namoyon etadi. Ya'ni, ijodkor ongida shakllanadigan monologlashgan ifoda dialog hamda jonli so'zlashuv uslubiga

Sa'dulla Matyakupov

SHE'RIYATDA DIALOG YARATISH MAHORATI

Muharrir:
Akram DEHQON

Texnik muharrir:
Fayzullo AZIZOV

Dizayner:
Asqar YOQUBJONOV

«Muxarrir» nashriyoti
Лицензия: АИ № 230. 2012 йил 16 ноябрь

Terishga 2012 yil 19 dekabrda berildi.
Bosishga 2013 yil 08 fevralda ruxsat etildi.
Bichimi: 60x84 1/16 «Virtec Times» garniturasida
ofset bosma usulida ofset qog'ozida bosildi.
3,5 shart. b.t. 2,8 hisob nashr. tab.
Adadi 1000 nusxa. 13 son buyurtma.

«Muharrir nashriyoti» matbaa bo'limida chop etildi.
100060, Toshkent shahri, Elbek ko'chasi, 8-uy
E-mail: Muharrir@list.ru